

Tiesas procesa izspēles cilvēktiesībās 2026 kāzuss

[A] Kāzusā minētie fakti, personas un notikumi ir izdomāti. Jebkāda apstākļu vai notikumu sakritība uzskatāma par nejaušu. Lai arī kāzusa darbība noris reālā laikā, šis apstākļis nekādā mērā nenozīmē, ka kāzusa pamatā likti reāli notikumi.

[B] Kāzuss ir balstīts uz Latvijā spēkā esošajām tiesību normām, kas pieņemtas līdz izspēles izsludināšanas datumam. Ja līdz izspēles finālam kādā kāzusā aplūkotajā tiesību nozarē mainās normatīvais regulējums, tajā skaitā tiesību normas zaudē spēku vai tiek grozītas, tiek pieņemts vai stājas spēkā jauns normatīvais akts vai akti, šie grozījumi izspēļu dalībniekiem nav jāņem vērā. Ja pēc izspēļu sākuma nacionāla vai starptautiska tiesa vai tām pielīdzināma institūcija, tajā skaitā Satversmes tiesa, Eiropas Savienības Tiesa, Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ANO Cilvēktiesību komiteja vai citu valstu konstitucionālās, augstākās vai citas tiesas pieņem autoritatīvu skaidrojumu kādai tiesību problēmai, izspēļu dalībnieki var izmantot tajā ietvertos argumentus.

[C] Kāzusā aprakstītie viedokļi skaidro un raksturo pieteikuma iesniedzēja un valdības pozīciju. Izspēļu dalībnieku juridiskajai analīzei nav pilnībā jāsakrīt ar kāzusā aprakstītajiem pušu viedokļiem. Izspēļu dalībniekiem ir jāievēro prasījuma robežas, savukārt argumentācijas izvēlē viņi nav ierobežoti.

II

[1] Sirsniņu pāris Elmārs un Hilda satikās laikā, kad pasaule bija apklususi un cilvēkus šķīra attālums, taču tieši Covid-19 laikā 2020. gadā viņu sirdis atrada ceļu viena pie otras. Steigā bez liekām šaubām viņi izvēlējās būt kopā uz mūžu, jo zināja – īsta mīlestība negaida piemērotu brīdi. Jau drīz, 2021. gadā, viņu stāsts ieguva vēl dziļāku nozīmi, jo ģimeni papildīja jauna dzīvība – bērns Olivers, kas kļuva par dzīvu apliecinājumu tam, ka pat visnedrošākajos laikos mīlestība spēj uzplaukt, augt un pārvērsties par mājām.

Taču ar laiku viņu laulības debesis sāka savilkties negaisa mākoņi – ikdienas nogurums, aizvainojumi un nepiepildītas gaidas pamazām ielauzās attiecībās. Strīdi visbiežāk uzliesmoja par sadzīvi, naudu un pienākumu sadali. Tēvam bija svarīgi, lai viss notiktu pēc viņa plāna – lai mājās valdītu kārtība, lēmumi būtu pārdomāti un bērnam būtu skaidras robežas. Viņš laboja, atgādināja un koriģēja, bieži vien pats to uztverot kā atbildību, nevis kontroli.

Sieva savukārt arvien biežāk “zāģēja”. Ne jau aiz ļaunuma, bet aiz pārguruma un sajūtas, ka viņa dara daudz, taču paliek nepamanīta. Viņai šķita, ka vīrs vairāk uzrauga nekā iesaistās, vairāk nosaka nekā jautā. Kad viņa mēģināja runāt par savām sajūtām, sarunas ātri aizslidēja pie detaļām – kā būtu pareizi, kā vajadzēja darīt citādi. Elmārs, jūtot kritiku, arvien biežāk aizsvilās dušmās un neapmierinātībā.

Ikdienas situācijas ar bērnu – rīti, vakari, sīkumi, kas atkārtojas, – kļuva par klusiem spriedzes punktiem. Tēvs juta nepieciešamību kontrolēt, sieva – nogurumu un vēlmi pēc lielāka atbalsta mājas soļa veikšanā.

Vīrs vēlējās stingru dienas režīmu, veselīgu ēdienu, bez ekrāniem un ar skaidriem noteikumiem, jo “tā ir pareizi” un “tā rakstīts grāmatās”. Sieva savukārt norādīja, ka multenes vakarā vai kāds našķis pirms vakariņām mīlā miera labad par skādi nenāks. Tā ikdienas situācijas ar bērnu pārvērtās par simboliskiem kaujas laukiem, kuros patiesībā sadūrās nevis audzināšanas metodes, bet viņu pašu bailes, nogurums un vēlme tikt saprastiem.

[2] 2025.gada Līgo vakars pienāca nemanot. Hilda dusmojās, ka Elmārs nebija neko saplānojis un svētkus nācās pavadīt tepat Mazpilsētas dzīvoklī, bet Elmāru kaitināja, ka Hilda nevis priecājas par to, kas ir, un mierīgi izbauda vakaru ģimenes lokā, bet kaut ko atkal pārmet. Tā nu vakara gaitā, kopīgiem spēkiem iztukšojot ģimenes alkohola plauktiņu, arvien skaļākos toņos un asākos apvainojumos izvērtās arī abu strīds. Kādā brīdī Hilda uzsauc, ka sūdzēsies par Elmāra vardarbību policijā. Elmārs tik attrauca, ka vardarbība ir pilnīgs liberāļu koncepts un Hilda pat nezina, ko nozīmē īsta vardarbība. Tagad sūdzības par vardarbību sievietes izmanto kā ieroci, lai vērstos pret vīriem ne par ko. Hilda savukārt aizvainoti atbildēja, ka viņa jūtas vardarbīgi ietekmēta jau tad, kad vīrs dušmās kliez un pazemo. Viņš attrauca, ka viss ir pārspilēts un lai viņa te netēlo upuri sakot, ka tagad jebkuru strīdu var nosaukt par vardarbību. Sieva sāka pārmet, ka viņš nenodrošina visas vajadzības, nesniedz emocionālu atbalstu un atstāj viņu vienu ar ikdienas grūtībām. Spriedze pieauga, vīrs zaudēja savaldību un ar rokas vēzienu notrauca no galda traukus, tie šķīdot sašķīda uz grīdas, mazajam Oliveram uz notiekošo uztraukti noskatoties. Reaģējot uz notiekošo, Hilda nosauca Elmāru par “pilnīgu lupatu” un norūca, lai pārmaiņas pēc vīrs pats savāc savu bardaku. Dzīvoklī notiekošais nepalika nesadzirdēts Sirsniņu pāra kaimiņienei Veltai Austīnai, kura gluži nesen bija noskatījusies Tiesībsarga biroja sagatavotos videomateriālus par tiesību aizsardzības līdzekļiem, piedzīvojot vardarbību. Velta nolēma neklusēt un steigšus zvanīt policijai.

Policija ieradās, uz klausīja pušu liecības un nolēma pieņemt lēmumu par nošķiršanu. Elmāram Sirsniņam tika noteikts pienākums nekavējoties pamest ģimenes kopīgo mitekli, kā arī noteikts aizliegums tuvoties Hildai Sirsniņai tuvāk par 200 metriem. Savukārt Hilda Sirsniņa tika informēta par viņas tiesībām vērsties tiesā ar pieteikumu par pagaidu aizsardzību.

[3] Uzreiz pēc Jāņiem Hilda, aptaujājusi draudzenes, nolēma vērsties pie zvērinātas advokātes Birutas Godprātīgās, kura informēja, ka, lai gan šobrīd ir pieņemts nošķiršanas lēmums, viņai ir steigšus jāvēršas tiesā ar lūgumu nodrošināt pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Turklāt visprātīgāk būtu uzreiz sniegt šķiršanās prasību, jo, kā norādīja advokāte: “Bērns taču aug. Un kamēr bērns ir mazs, noteikti paliks pie mamma, tas esot tāds nerakstīts likums. Jo vecāks bērns, jo lielāks risks, ka var nolemt kaut ko nelabvēlīgu mātei.” Advokāte arī aicināja Hildu steigšus pārdeklarēties uz tuvējo Lielpilsētu, jo Mazpilsētas bāriņtiesa “aizstāv šādus kretīnus”. Kā norādīja advokāte: “Viņi aizstāv visādus riebekļus, pedofilus, pietiekoši esmu piedzīvojusi tādu neiedziļināšanos situācijā un attieksmi.” Tāpat advokāte aicināja pēc iespējas nodrošināt, ka sieva “pievaktē bērnu” un “veic visas ar bērna aprūpi saistītās darbības, jo tam būs liela nozīme šķiršanās laikā”. Un nedrīkst aizmirst ierakstīt arī visas ar vīru veiktās sarunas, saglabājot mieru un neļaujoties vīra provokācijām. Advokāte norādīja, ka: “Juridiski viņš nav labā situācijā, tāpēc pa lielam - ko viņš dara? Viņš jūs, kā tautā saka, izved, psiholoģiski novājina, lai jūs tur būtu pavisam... Lai viņš tur pēc tam varētu teikt: “Ai, viņa tur pavisam traka.” Jums steigšus jāvēršas tiesā. Tā teikt, jāpārņem tie situācijas groži savās rokās!”

Advokāte informēja, ka Civilprocesa likuma 250.⁵⁵ panta pirmā daļa noteic, ka iespējamais prasītājs var iesniegt motivētu pieteikumu ar lūgumu tiesai nodrošināt pagaidu aizsardzību pret vardarbību pirms prasības celšanas tiesā, ja pastāv šā likuma 250.⁴⁵ panta pirmajā un otrajā daļā minētie apstākļi.

[4] Ņemot vērā minēto, Hilda Sirsniņa 27. jūnijā iesniedza tiesā prasību par pagaidu aizsardzības pret vardarbību noteikšanu. Šajā prasījumā Hilda norādīja gan uz piedzīvoto situāciju 2025. gada 23. jūnija vakarā, kas noslēdzās ar Valsts policijas iekaušanos, gan arī uz laulībā piedzīvoto emocionālo vardarbību - finansiālo kontroli -, jo laikā, kad bērns bija pavisam mazs, vīrs ļoti skopi kontrolējis ģimenes maku un licis sievai justies “parādā” par katru ģimenes dzīvei nepieciešamo tēriņu: “Viņš domā, ka viņa nauda nosaka visu!”. Mazpilsētas tiesa ar 2025. gada 30. jūnija lēmumu nolēma apmierināt pieteikumu par pagaidu aizsardzības pret vardarbību noteikšanu daļā, nosakot aizliegumu Elmāram satikties ar Hildu un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari, kā arī aizliedzot Elmāram tuvoties Hildas dzīvesvietai tuvāk par 200 metriem. Atbilstoši tiesā sniegtajai informācijai Hilda kā savu faktisko dzīvesvietu ir norādījusi savas mātes adresi, kur viņa šobrīd arī uzturas kopā ar bērnu. Lēmums pamatots ar Hildas sniegto informāciju par dziļu un ilgstošu emocionālu vardarbību un kontrolējošo rīcību no Elmāra, kas izpaudās finansiālas atkarības radīšanā un sistemātiskā pazemošanā citu personu klātbūtnē. Vardarbības kulminācija notikusi Jāņu vakarā, kad Elmāra emocionālā vardarbība pārvērtusies fiziskā rīcībā, Hildas klātbūtnē sasitot viņas mīļāko servīzi, kas bija mantojums no vecmāmiņas, un draudot atstāt vispār bez traukiem.

Savukārt 2025. gada 14. jūlijā Hilda iesniedza prasību šķirt laulību, dzīvesvietu bērnam nosakot pie mātes. Prasībai par laulības šķiršanu Hilda pievienoja arī prasījumu par uzturlīdzekļu piedziņu tēvam 1000 eiro apmērā. Hilda norādīja, ka laulības šķiršana notariālā kārtībā neesot iespējama, jo neesot nekādas iespējas, ka divi tik atšķirīgi cilvēki būs spējīgi vispār par jebko jebkad vienoties.

[5] Saņēmis informāciju par Hildas iesniegto šķiršanās prasību, Elmārs zibenīgi 24.jūlijā iesniedza Mazpilsētas tiesā pretprasību par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu, lūdzot pieņemt arī pagaidu regulējumu.

Mazpilsētas tiesas lūgtajā atzinumā Mazpilsētas bāriņtiesa norādīja, ka Oliveram Sirsniņam ir izveidojusies droša piesaiste ar abiem vecākiem, un bērna labākajās interesēs būtu nodrošināt pilnvērtīgu saskarsmi ar abiem vecākiem.

Izvērtējot pušu liecības un bāriņtiesas atzinumu, 2025. gada 20. augustā Mazpilsētas tiesa pieņēma lēmumu par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, saskaņā ar kuru tēvam tika noteiktas saskarsmes tiesības satikties ar bērnu katru otrdienu laikā no pulksten 17:00 līdz trešdienas pulksten 9:00, bērnu izņemot un atvedot uz pirmskolas izglītības iestādi. Kā arī katru otro nedēļu laikā no piektdienas pulksten 15:00 līdz sestdienas 18:00, bērnu izņemot no pirmskolas izglītības iestādes un atvedot bērnu pie Hildas māsu viņas dzīvesvietā. Tiesa noteica arī pagaidu regulējumu uzturlīdzekļu maksāšanai, nosakot, ka Elmāram Sirsniņam jāmaksā minimālie uzturlīdzekļi Hildai Sirsniņai par Olivera Sirsniņa aprūpi - 185 eiro.

Savukārt prasījuma izskatīšana pēc būtības daļā par laulības šķiršanu un dzīvesvietas noteikšanu tika noteikta uz vēlāku laiku.

[6] Pirmās trīs saskarsmes tiesību īstenošanas reizes 26. un 29. augustā, kā arī 2. septembrī noritēja bez starpgadījumiem, un arī Elmārs atviegloti uzelpoja, ka par spīti savstarpējām nesaskaņām ar Hildu, bērna audzināšana saglabāsies kā abu vecāku kopīga atbildība. Tādēļ 29. augusta tikšanās reizē, uzzinājis, ka bērnudārzā tuvojas “tēva dienai” veltīts pasākums 2025. gada 11. septembrī, Elmārs, daudz nedomādams, nolēma to apmeklēt, jo galu galā tieši viņš ir bērna tēvs.

Ierodoties uz pasākumu, nācās konstatēt, ka viņš nav gluži atnācis viens, bet telpas galā jau glūnēja Hildas un kāda nezināma vīrieša neapmierinātās sejas. Elmārs bija pārsteigts, jo nebija gaidījis Hildas klātbūtni, taču, nevēlēdamies sabojāt bērnam svētkus, centās neuzkrītoši nosēsties zāles otrā galā, lai vērotu pasākumu un atbalstītu Olivera uzstāšanos grupiņas teātra priekšnesumā.

Pēc pasākuma turpat bērnudārza foajē viņu gaidīja nepatīkams pārsteigums - Hilda, kura jau rosīgi ģērba Oliveru un pukstēja par “tēvu, kurš neko nejēdz izdarīt un pēc kura vizītēm mazajam vienmēr ir iesnas, jo nelga taču neprot bērnu atbilstoši saģērbt mainīgajiem laika apstākļiem. Turklāt tieši viņa šuva bērna kostīmu, bet, kā jau visu šai laulībā, arī šo “tētis” nenovērtē”. Elmāram gan šis pārmetums šķita negodīgs un viņš iebilda: “Nu, tu jau neesi ne par gramu labāka, atvelkoties uz mūsu dēla pasākumu ar kaut kādu vispār nepazīstamu “čomaku”. Šai brīdī Hilda izvilka no kabatas telefonu un sāka filmēt, saucot, ka šādi notiekošo neatstās. Pēc neilgas vārdu apmaiņas Elmārs steidza pamest bērnudārzu, solot Oliveru izņemt no dārziņa jau otrdien.

[7] Hilda nolēma neatstāt notikušo bez sekām un steigšus vērsās Valsts policijā ar iesniegumu par to, ka Elmārs ir pārkāpis lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteikumus un policijai ir pienākums pieņemt mērus.

Tomēr Valsts policija rezolūcijas formā nolēma atteikt ierosināt kriminālprocesu, jo izskatāmajā notikumā nav saskatāmas Krimināllikuma 168.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Pēc pārsūdzības prokuratūrā Hilda saņēma papildu skaidrojumu, ka, izvērtējot sūdzībai pievienotos dokumentus, konstatējams, ka Elmāra Sirsniņa faktiskajās darbībās nav konstatējama ļaunprātīga lēmuma par aizsardzību pret vardarbību nepildīšana. Izrietoši, lai gan bērna tēvs bija informēts par tiesas nolēmumu un aizliegumu tuvoties prasītājai Hildai Sirsniņai, viņš ieradās atbalstīt bērnu tēva dienai veltītā pasākumā, kas ir bērnam nozīmīgs brīdis, un tēva klātbūtne šai pasākumā ir vērtējama kā pozitīva un bērnam svarīga.

[8] Paralēli tam Elmārs Sirsniņš novēroja strauju savu attiecību ar dēlu Oliveru pasliktināšanos. Nākamajā dienā pēc tēva dienas pasākuma Elmārs saņēma ziņu no Hildas, ka Oliveri ir saslīmīti, un rezultātā Elmāram nebija iespējams izņemt dēlu no dārziņa līdz pat 23. septembrim. Tomēr arī 23. septembra tikšanās izvērtās drīzāk nepatīkama, Oliveram sūdzoties, ka “ar tēti ir baigi garlaicīgi un viņš labprātāk dotos ēst “friškas” ar mammu”. Arī 26. septembra tikšanās nenotika kā plānota, jo Oliveram piektdienā pēc bērnudārza bija paredzēts doties uz drauga dzimšanas dienas ballīti Hildas pavadībā, un rezultātā sanāca satikties vien sestdienā uz pāris stundām, Oliveram joprojām esot pilnīgā neomā.

[9] Pēc iepriekšējās saskarsmes reizēs piedzīvotā 2025. gada 29. septembrī Elmārs nolēma vērsties pēc palīdzības Mazpilsētas bāriņtiesā, kas iepriekš bija sniegusi atbalstošu atzinumu tēva vēlmei nodrošināt saskarsmi ar dēlu. Iesniegumā bāriņtiesai Elmārs norādīja, ka bērna māte rada problēmas saskarsmes tiesību izpildē. Nevar būt, ka bērns pēkšņi tā vairs negrib tikties! Ievērojot minēto, Elmārs lūdza Mazpilsētas bāriņtiesu iesaistīties, lai risinātu konfliktu un novērstu sekas, ko rada mātes acīmredzami negatīvā attieksme pret Elmāru. Ņemot vērā, ka bērns ir mazs, katra izlaistā saskarsmes reize rada nenovēršamu kaitējumu tēva un dēla attiecībām. Turklāt Elmārs norādīja, ka ir uzsācis apmeklēt psihoterapeitu, lai risinātu impulsivitāti un dusmas, līdz ar to ir skaidrs, ka viņš ir vērsti uz sadarbību un konfliktu risināšanu mierīgā sarunu ceļā. Taču otra puse liek šķēršļus, ko apliecina iesniegumam pievienotie ekrānšāviņi no whatsapp ziņām, kurās Hilda Elmāru sauc par pilnīgu idiotu, kuram nevar uzticēt bērnu. Bērns pats negribot tikties un baidoties no dusmīgā tēta.

Iesniegumā Elmārs arī norādīja, ka bērna māte moka bērnu, vadādot to pa visādiem speciālistiem, lai tikai pierādītu savu viedokli par notikušo, taču neviens neņem vērā, ka šāda rīcība pati par sevi rada lielu stresu bērnam, kuram jau tā dzīvē lielas pārmaiņas. Turklāt tēvs vienmēr tiek padarīts par sliktu, lai gan Elmāram arī ir jāpacieš nebeidzami apvainojumi un telefona kamera sejā, kā tajā reizē tēva dienas pasākumā, kad viss notika bērna klātbūtnē.

Uz iesniegumu 2025.gada 28.oktobrī Mazpilsētas bāriņtiesa atbildēja, ka saskarsmes tiesību jautājumi ir risināmi tiesas ceļā. Iespējams, konkrētajā situācijā varētu iesaistīt psihologu. Ja nenotiek lēmuma izpilde, tas ir tiesu izpildītāja kompetences jautājums. Savukārt apstāklis, ka tēvs apmeklē terapiju, liecina, ka atzīst problēmu ar vardarbību.

Nav noliedzams, ka šķiršanās ir saistīta ar gūzmu negatīvām emocijām, taču tas ir vecāku pienākums notiekošajā saglabāt vēsu galvu. Mazpilsētas bāriņtiesa atbildē informēja, ka situācija ir pārrunāta ar bērna māti, un māte ir solījusi aktīvāk iesaistīties bērna mentālās veselības uzlabošanā un konsultēties ar bērnu psihologu.

[10] Tikmēr no 30. septembra līdz 7. oktobrim pagaidu saskarsmes tiesības Elmāram neizdevās īstenot, jo Olivers atkal slimoja, ko apliecināja Hildas iesniegtā ārsta zīme. Lai gan Elmārs piedāvāja, ka arī var parūpēties par dēlu slimšanas laikā, Hilda uz minēto piedāvājumu dusmīgās īsziņās attrauca: “Beidz izlikties par varoni. Tu neesi ne tēvs, ne palīgs — tikai bezjēdzīgs un kontrolējošs varmāka, kurš izmanto bērna slimību, lai manipulētu ar “saskarsmes tiesībām”. Tavs “piedāvājums” nav par rūpēm, tas ir par varu, pat neceri tikt pie bērna. Turies pa gabalu”.

Bet visnepatīkamākā situācija izvērtās 10. oktobra tikšanās reizē, kad Olivers, skaļi raudot, atteicās iet līdz tēvam sakot, ka “tētis ir slikts” un “viņš grib iet ar mammu uz akvaparku sestdien”. Lai gan dārziņa audzinātāja centās bērnu nomierināt un pat piezvanīja mammai, lai viņa bērnam izskaidro situāciju un palīdz tētim tikt galā ar bērna niķošanos, mātes atbilde bijusi: “Ar varu tak’ bērnu nespiedīsi, lai Elmārs liekas mierā, ja negrib, tad negrib. Pēc pusstundas būšu pakaļ bērnam”.

Minēto sarunu audzinātāja pārstāstīja Elmāram, kuru dzirdētais ļoti sadusmoja, un viņš gan audzinātājas, gan bērna klātbūtnē norūca: “Jūs, bābas, jau vienmēr viena otru aizstāvat. Kas man palīdzēs, ko?”

Pēc šīs frāzes audzinātāja aicināja Elmāru iziet ārā nomierināties un savas attiecības ar sievu kārtot ārpus bērnudārza sienām.

Līdzīgas situācija atkārtojās arī 14. oktobrī, un arī šoreiz Olivers spītīgi atteicās doties līdz tētim.

[11] Sapratis, ka ar saskarsmes tiesību ievērošanu galīgi nevedas, un neviens viņam nepalīdzēs, Elmārs 15. oktobrī devās uz tiesu pēc izpildraksta, ko tūliņ iesniedza tiesu izpildītājam, lūdzot nodrošināt Mazpilsētas tiesas 20. augusta lēmuma par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību izpildi. Tiesu izpildītājs informēja, ka atbilstoši savai kompetencei var sastādīt aktu par minētā lēmuma neizpildi. Tādā gadījumā tiesu izpildītājam ir jāierodas bērnudārzā, lai konstatētu notiekošo.

Pēc uzaicinājuma nosūtīšanas nekas būtiski nemainījās un saskarsmes tiesību īstenošanas problēmas saglabājās, tādēļ 2025. gada 28. oktobrī tiesu izpildītājs bija gatavs doties līdz Elmāram uz dārziņu, lai nodrošinātu lēmuma izpildi. Taču pēdējā brīdī Elmārs saņēma ziņu no Hildas, kurā tā vēstīja, ka bezgala atvainojas, ka jau ir izņēmusi bērnu no dārziņa, jo tieši šodien Oliveram paredzēta smilšu terapija, kas nepieciešama, lai palīdzētu Oliveram tikt galā ar vecāku šķiršanās radīto stresu un piedzīvoto emocionālo vardarbību no tēva puses. Nodarbību nekādi nebija iespējams pārcelt terapeites lielās noslodzes dēļ.

Tiesu izpildītājs attiecīgi sastādīja aktu, ka lēmuma par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību izpilde konkrētajā situācijā nav notikusi attaisnojoša iemesla dēļ.

Tomēr arī 4. novembrī, ierodoties līdz Elmāram, tiesu izpildītājām nācās pieredzēt situāciju, kurā Olivers kategoriski atteicās doties līdz tēvam, savu nepatiku aktīvi izrādot: dusmīgi krītot gar zemi un metot savus apavus tēva virzienā.

Ņemot vērā minēto, tiesu izpildītājs sastādīja aktu, ka Mazpilsētas tiesas 2025. gada 20. augusta lēmums par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību nav izpildāms.

[12] Vien pāris dienas vēlāk Elmārs Sirsniņš mājās uzmanīgi vēroja Panorāmas reportāžas no Doma laukuma, kurā vismaz 10 000 cilvēku bija pulcējušies uz protestu "Nosargāsim Māti Latviju", iestājoties pret Latvijas izstāšanos no Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu jeb tā sauktās Stambulas konvencijas. Lai gan Saeima trešdien, 5. novembrī, lēma atstāt šo jautājumu nākamā sasaukuma pārziņā, protesta rīkotāji, biedrība "Centrs Marta", norādīja, ka sabiedrībai tāpat ir politiķiem "jāparāda sava jauda".

Skatoties notiekošo Elmārs dusmīgi norūca, ka viņam nu tā Stambulas konvencija vispār nekādā veidā līdz šim nav palīdzējusi, lai gan arī viņam ir jāpacieš Hildas agresīvās īsziņas un kā tādām lūdzējam jācenšas uzturēt saikni ar paša bērnu, kuru māte izmanto kā ieroci savstarpējā strīdā.

Piesēdies pie datora, Elmārs tai pat 6. novembra vakarā steigšus uzrakstīja prasību Mazpilsētas tiesai, kurā lūdza noteikt pagaidu aizsardzību pret vardarbību, nosakot aizliegumu Hildai komunicēt ar Elmāru nepastarpināti īsziņu veidā. Prasībā Elmārs norādīja, ka turpmākā komunikācija saskarsmes tiesību īstenošanai drīkstētu notikt tikai iesaistot abu pušu izvēlētu neitrālu personu. Elmārs iesniegumā norādīja, ka Hilda ir vardarbīga ne vien pret viņu, bet arī dēlu Oliveru, jo bērnam nav jādzird tādi vārdi, kādus bērna tēvam ir vēltījusi Hilda. Iesniegumam Elmārs pievienoja ekrānšāviņus ar saņemtajām īsziņām, kā arī saiti uz Hildas platformā "Instagram" publicēto konflikta video no "Tēva dienai" vēltītā pasākuma bērnodārzā.

Izskatot lūgumu, Mazpilsētas tiesa izprasīja arī informāciju no Valsts policijas, kas apstiprināja, ka māte vērsās policijā par pagaidu aizsardzības pret vardarbību lēmuma nepildīšanu, par ko atteikts uzsākt kriminālprocesu. Savukārt Mazpilsētas bāriņtiesa informēja tiesu, ka Elmārs vērsies ar iesniegumu par grūtībām izpildīt lēmumu par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību. Bērns saņem smilšu terapiju, ko piešķirjis sociālais dienests, kā vardarbībā cietušam bērnam. Bāriņtiesa piedāvājusi arī psihologa konsultācijas vecākiem, kuri no tām atteikušies.

Izvērtējusi informāciju lietā, Mazpilsētas tiesa 2025.gada 20.novembra lēmumā secināja, ka novērojama savstarpēja emocionāla vardarbība vecāku starpā un konstatējamas arī negatīvas pazīmes, pamatā no bērna mātes puses, par bērna iesaistišanu vecāku lojalitātes konfliktā, bet, ņemot vērā, ka lietā nav dokumentu, ka notikumi bērnam atstājuši ilgstošas psihoemocionālās traumas sekas, un kopumā māte sadarbojas ar atbildīgajām institūcijām, konkrētajā situācijā Elmāra piedzīvotā vārdu apmaiņa nesasniedz tādu apdraudējuma sliekšni, kas attaisnotu pagaidu aizsardzības pret vardarbību noteikšanu.

Vienlaikus Elmārs pauda neapmierinātību, ka vēl 2025. gada novembrī nebija nozīmēta tiesas sēde laulības šķiršanas lietā sakarā ar tiesu lielo noslodzi, ko radījis tiesnešu trūkums Latvijā, daudziem tiesnešiem dodoties pensijā. Lūdzot informāciju par iemesliem konkrētajā lietā, Elmārs saņēma informāciju, ka tiesnesis, kam iedalīta lieta, atrodas ilgstošā darbnespējā. Elmārs par Mazpilsētas tiesas 2025.gada 20.novembra lēmumu atteikties noteikt pagaidu aizsardzību pret vardarbību iesniedza blakus sūdzību apgabaltiesā, kas ar Apgabaltiesas 2025.gada 19.decembra lēmumu tika noraidīta kā nepamatota. Papildus tiesa norādīja, ka pagaidu aizsardzības mehānisms nav paredzēts sadzīvisku strīda risināšanai.

[13] Tāpat vienlaikus pēc lūguma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību iesniegšanas, Elmārs 2025.gada 6.novembrī paralēli nolēma vērsties Valsts policijā arī par dēla Olivera pieredzēto vardarbību. Atsaucoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81.pantu, Elmārs norādīja, ka mātes rīcība, noskaņojot bērnu pret tēvu, ir vardarbīga ne vien pret tēvu, bet arī pret abu kopīgo bērnu. Galu galā Stambulas konvencijas galvenais uzdevums ir aizsargāt personas pret vardarbību ģimenē, taču jau ilgstoši cīnoties pret birokrātiju, ir redzams, ka ģimene Latvijā nebūt nav pirmajā vietā.

Tomēr, sākoties skaistajam Adventes laikam, Elmārs 2025.gada 4.decembrī saņēma vēstuli, kurā tika informēts, ka Valsts policija ir atteikusies uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu par iespējamu Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81.panta pārkāpumu, nekonstatējot administratīvā pārkāpuma pazīmes. Lai gan atbilstoši sniegtajai informācijai konkrētajā situācijā ir redzamas lojalitātes konflikta pazīmes, tomēr atbilstoši sniegtajiem faktiem nav konstatējams, ka kāda vecāka rīcība būtu apzināti ļaunprātīga. Tā drīzāk būtu uzskatāma par nelāgu blakusparādību emocionālajiem pārdzīvojumiem, kas ģimenē rodas, piedzīvojot ar vecāku šķiršanos saistītās pārmaiņas. Tāpat Valsts policija norādīja, ka Stambulas konvencija attiecas uz valsts pienākumu izstrādāt visaptverošu sistēmu, politiku un pasākumus, lai aizsargātu visus upurus, kas cietuši no vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē, un palīdzētu šādas vardarbības upuriem. Savukārt Valsts policijas kompetencē ir vērtēt administratīvā pārkāpuma sastāvu konkrētu personu rīcībā atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem.

[14] Pēc notikušā Elmārs neredzēja vairs citu ceļu kā vien vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

2026.gada 17.februārī iesniegto pieteikumu Elmārs pamatoja ar Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk - Konvencija) 8.pantu un 13.pantu. Elmārs norādīja, ka valsts nav pietiekami iejaukusies, lai nodrošinātu un veicinātu tēva saskarsmi ar dēlu, tādējādi ir pārkāptas viņa tiesības uz ģimenes dzīvi. Proti, valsts iestādes nebija pienācīgi reaģējušas uz bērna mātes pretošanos pildīt lēmumu par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, kā rezultātā lēmums faktiski netika izpildīts, un iesniedzējs nevarēja uzturēt pilnvērtīgu kontaktu ar savu bērnu. Tādējādi valsts iestāžu sākotnējās bezdarbības rezultātā tēva un bērna attiecības strauji pasliktinājās.

Tāpat valsts iestādes ir atteikušās vērtēt mātes rīcību kā vardarbību, iesaistot abu kopīgo bērnu lojalitātes konfliktā, par ko liecina atteikšanās ierosināt administratīvā pārkāpuma procesu, atstājot Elmāru Sirsniņu bez efektīviem tiesību aizsardzības līdzekļiem savu un bērna tiesību aizsardzībai.

Savukārt situācija ar Stambulas konvencijas denonsēšanu, šobrīd 2026. gadā sūta neskaidrus signālus par Latvijas Republikas izpratni un apņemšanos vardarbības apkarošanā un atbalsta sniegšanā upuriem, jo sevišķi situācijās, kad upuris nav tikai no fiziskas vardarbības cietusi sievietē. Arī norādītā situācija apliecina, ka Latvijas Republikas iestādes saskaras ar grūtībām atpazīt vardarbību un sniegt nepieciešamo atbalstu upuriem, uz ko norāda arī atteikums piemērot pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kad to lūdza tēvs. Ņemot vērā visu minēto, ir secināms, ka Latvijas iestādes nav izpildījušas no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izrietošo prasību ievērot pienācīgu rūpību (*due diligence*).

[15] Savā atbildes rakstā valdība noraidīja iesniedzēja sūdzību.

Valdība sākotnēji lūdza izbeigt tiesvedību lietā, jo iesniedzējs nav izmantojis visus pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus - nav iesniedzis lūgumu pārskatīt lēmumu par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, lūdzis administratīvā procesa kārtībā bāriņtiesai lemt par aizgādības tiesību pārtraukšanu Hildai, vērsies Valsts policijā ar sūdzību par tiesas nolēmuma neizpildi, kā arī nav lūdzis prokuroram iesniegt protestu par atteikšanos ierosināt administratīvā pārkāpuma lietu.

Apstākļi, ka iesniedzējs nepiekrīt valsts institūciju lēmumos sniegtajiem apsvērumiem, nenozīmē, ka tie ir prettiesiski. Konkrētajā situācijā lietas apstākļi nebūt nesasniedz tādu situācijas smagumu, kāds iepriekš konstatēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, un saskarsmes tiesību īstenošanas problēmas ir īslaicīgas. Tāpat atteikums ierosināt pret māti administratīvā pārkāpuma procesu nenozīmē, ka mātes rīcība netiks vērtēta, nosakot galīgo saskarsmes kārtību civilprocesā par laulības šķiršanu. Savukārt attiecībā uz līdzšinējo lietas izskatīšanas gaitu Latvijā (tiesvedību, atbalsta pasākumiem pusēm un bērnam), valdība uzskata, ka Latvijas iestādes ir izpildījušas no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izrietošo prasību ievērot pienācīgu rūpību (*due diligence*). Tāpat konkrētajā situācijā arī nav redzams, ka tēvs būtu pietiekami aktīvi iesaistījies savu tiesību aizsardzībā, piemēram, vērstoties pie tiesu izpildītāja jau agrāk. Turklāt tēvs cita starpā nav izmantojis valsts piedāvātos instrumentus, piemēram, Mazpilsētas bāriņtiesas piedāvātās psihologa bezmaksas konsultācijas. Tāpat tika uzsvērts, ka Latvijas valdība ir veikusi virkni pasākumu pēc Stambulas konvencijas ratifikācijas, un, ievērojot, ka tā joprojām ir spēkā, Latvija turpina atbildēt par uzņemtajām saistībām.